

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Decentralisatie Participatiewet

Hebben we als gemeente straks werk voor iedereen aan de onderkant van de arbeidsmarkt? Wat spreken we af met onze lokale en regionale ondernemers? Met het onderwijs? Als volksvertegenwoordiger en lokaal politicus krijgt u ongetwijfeld veel vragen over de Participatiewet. Voor uzelf is er mogelijk ook nog veel onduidelijk. Hoe kunt u sturen? Welke dingen kunt u beïnvloeden? Waar zitten de politieke keuzes? Met deze raadgever over de Participatiewet helpen we u graag op weg.

'Is er straks werk voor mijn dochter met haar lichte verstandelijke beperking? Hoe kan ik voorkomen dat ze tussen wal en schip valt?'

Wat er verandert

Met de Participatiewet komt er één regeling voor iedereen die voorheen een beroep deed op de Wwb, Wajong of Wsw. Gemeenten moeten straks zorgen dat mensen werk krijgen en het inkomen aanvullen als mensen niet (geheel) het minimumloon kunnen verdienen. De Wajongeren zijn voor de gemeente een nieuwe, grote doelgroep. Het gaat in totaal jaarlijks om 10 duizend jongeren met een arbeidsbeperking, waarvan naar verwachting de helft een uitkering zal aanvragen. Daarnaast komt er een herkeuring van de huidige Wajongeren, daardoor vallen naar schatting nog 90 duizend jongeren extra onder de verantwoordelijkheid van gemeenten.

De Participatiewet regelt ook dat de sociale werkvoorziening op termijn ophoudt te bestaan. Vanaf 2015 komen er geen nieuwe mensen op de wachtlijst. Dat betekent dat mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers aan de slag moeten. Alleen voor mensen die echt niet kunnen functioneren op een gewone werkplek, moeten de gemeenten straks gezamenlijk zorgen voor 30 duizend beschutte banen (ter vergelijking: nu zijn er in de sociale werkvoorziening 90 duizend banen).

De middelen voor Wsw, Wajong en re-integratie worden samengevoegd tot één Participatiebudget. De nieuwe wet was dit voorjaar klaar om naar de Kamer te worden gestuurd, maar vanwege het Sociaal Akkoord is de wet teruggetrokken en wordt invoering uitgesteld tot 2015. Werkgeversorganisaties en de bonden willen samen meer verantwoordelijkheid nemen voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Ze willen met gemeenten samenwerken in

werkbedrijven in 35 arbeidsmarktregio's. Hoe die samenwerking vorm krijgt is nog niet bekend. Dit wordt de komende tijd uitgewerkt in de Werkkamer, een overlegplatform van de sociale partners en de VNG.

Sturen en keuzes maken

Wie komt er straks in aanmerking voor een beschutte werkplek? Aan welke voorwaarden moet zo'n plek voldoen? Hoe werken we samen met ondernemers? Hoe verdelen we het schaarse Participatiebudget? Dat zijn nog maar een aantal vragen waar u straks als raadslid voor komt te staan. Net als bij andere wettelijke taken moet de gemeenteraad in een verordening vastleggen hoe hij de uitvoering van de Participatiewet organiseert.

Oriënteren

Hoe oriënteert u zich als raadslid op de Participatiewet? U hebt (al dan niet met uw fractie) ongetwijfeld contact met lokale ondernemers(organisaties), de cliëntenraad en andere betrokkenen uit de gemeenschap. Sommige gemeenteraden (of griffiers) organiseren een raadsbrede verkennende fase. Dat kan met hoorzittingen in de raad, met werkbezoeken of huiskamergesprekken waarbij de fractiespecialisten de informatie uit de stad of de gemeenschap ophalen. Wat zijn de problemen waar bedrijven tegenaan lopen? Wat leeft er onder uitkeringsgerechtigden? Bij de leerlingen van de Praktijkschool? De raad komt met zo'n uitgebreide oriëntatie goed beslagen ten ijs en kan dan een goede sparringpartner zijn van het college. De raad van Tilburg heeft bijvoorbeeld goede ervaringen met werkgroepen die voor de grote onderwerpen (ook de Participatiewet) de verkenning in de stad organiseren.

Regionale samenwerking

Veel gemeenten voeren de Wsw of de Wwb nu uit in een regionaal samenwerkingsverband. Soms is daarbij ook het beleid regionaal afgestemd, dat verschilt per samenwerkingsverband. Met samenwerking kunnen gemeenten de kwaliteit van de uitvoering versterken en (meestal) kosten besparen. Tegelijkertijd vermindert de invloed van individuele raadsleden. Hoe kunt u als raadslid grip houden op zo'n samenwerkingsverband? Krijgt u als raadslid bijvoorbeeld kaderstukken zodat u aan 'de voorkant' kunt sturen? In sommige regio's worden een 'regiodag' of een radenconferentie gehouden om de gemeenteraden bij de kaderstelling te betrekken. Over het sturen en controleren van regionale samenwerkingsverbanden (ook als raadslid) vindt u meer informatie op www.vng.nl/samenwerken.

Financiën

De Participatiewet gaat gepaard met een forse bezuiniging op het budget: 400 miljoen euro op het budget voor re-integratie (het W-deel) en 290 miljoen op het budget voor de sociale werkvoorziening, in de vorm van een korting op de rijksbijdrage per SW-plek. De VNG heeft uitgerekend dat gemeenten door de korting op het Wsw-budget ernstig in de problemen kunnen komen. Ook doordat de kosten van de bestaande sociale werkvoorziening maar gedeeltelijk zijn te beïnvloeden (de oude instroom en loonkosten liggen vast). Het is daardoor voor veel gemeenten onmogelijk om in de zwarte cijfers te komen. Op welke budgetten gemeenten kunnen rekenen in de toekomst, staat nog niet vast. Het ministerie van SZW moet de gevolgen van het sociaal akkoord nog verwerken in de begroting. Ook moet er nog duidelijkheid komen over de verdeling van het budget tussen de gemeenten.

Meer weten?

Op onze website www.vng.nl/decentralisaties vindt u actuele informatie, publicaties, veel gestelde vragen, praktijkvoorbeelden en nog veel meer. Kijk voor meer VNG Raadgevers en activiteiten voor raadsleden op www.vng.nl/raadsleden. Hebt u specifieke vragen? U kunt altijd terecht bij het VNG Informatiecentrum, de medewerkers helpen u als raadslid graag, tel. 070-373 8020.